

Plan wynikowy fizyka rozszerzona klasa 4

1. Zjawiska termodynamiczne

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
•Podstawowe pojęcia termodynamiki.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić właściwości gazów, • objaśnić pojęcie gazu doskonałego, • wyjaśnić, na czym polega zjawisko dyfuzji, • wymienić właściwości cieczy, • wymienić właściwości ciała stałych.	<ul style="list-style-type: none"> • opisać skutki działania sił międzycząsteczkowych, • wyjaśnić zjawiska menisku, • wypowiedzieć i objaśnić zerową i pierwszą zasadę termodynamiki.	

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Energia wewnętrzna. Ciepło</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapisać związek temperatury ciała ze średnią energią kinetyczną jego cząsteczek, • zdefiniować energię wewnętrzną i ciepło, • przeliczać temperaturę w skali Celsjusza na temperaturę w skali Kelvina i odwrotnie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć i objaśnić zerową i pierwszą zasadę termodynamiki. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić co to znaczy, że energia wewnętrzna jest funkcją stanu, • wyjaśniać zjawiska i rozwiązywać zadania, stosując pierwszą zasadę termodynamiki.
<p>Ciśnienie gazu w naczyniu zamkniętym. Równanie stanu gazu doskonałego. Równanie Clapeyrona Praca siły zewnętrznej przy zmianie objętości gazu Przemiany gazu doskonałego Przemiana izotermiczna Przemiana izochoryczna Przemiana izobaryczna Ciepło właściwe i ciepło molowe Przemiana adiabatyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisać założenia teorii kinetyczno-molekularnej gazów, • zapisać i objaśnić równanie stanu gazu doskonałego, • wymienić i opisać przemiany gazowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisać i objaśnić wzór na ciśnienie gazu (podstawowy wzór teorii kinetyczno-molekularnej), • zapisać i objaśnić równanie Clapeyrona, • skorzystać z równania stanu gazu doskonałego i równania Clapeyrona, opisując przemiany gazu (izotermiczną, izobaryczną, izochoryczną, adiabatyczną), • sporządzać i interpretować wykresy, np. $p(V)$, $p(T)$, $V(T)$, dla wszystkich przemian, • posługiwać się pojęciami ciepła właściwego i ciepła molowego, • obliczać pracę objętościową i ciepło w różnych przemianach gazu doskonałego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzić wzór na ciśnienie gazu w zbiorniku zamkniętym, • zastosować pierwszą zasadę termodynamiki do opisu przemian gazowych, • wyprowadzić związek między C_p i C_v, • rozwiązywać problemy, stosując ilościowy opis przemian gazu doskonałego.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Silniki cieplne. Cykl Carnota. Druga zasada termodynamiki</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasadę działania silnika cieplnego, wymienić przemiany, z których składa się cykl Carnota. 	<ul style="list-style-type: none"> sporządzić wykres $p(V)$ dla cyklu Carnota i opisać go, zdefiniować sprawność silnika cieplnego. zapisać wzór na sprawność idealnego silnika Carnota, obliczać sprawności silników cieplnych, sformułować drugą zasadę termodynamiki. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązywać problemy dotyczące drugiej zasady termodynamiki, na podstawie wykresów opisywać cykle przemian zachodzących w silnikach.
<p>Przejścia fazowe. Para nasycona i nienasycona. Rozszerzalność termiczna ciał Transport energii przez przewodzenie i konwekcję</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisać zjawiska: topnienia, krzepnięcia, parowania, skraplania, sublimacji, resublimacji, wrzenia i skraplania w temperaturze wrzenia, omówić na przykładach zjawisko rozszerzalności ciał, podać przykłady ciał, które są dobrymi przewodnikami ciepła i ciał, które źle przewodzą ciepło, opisać zjawisko konwekcji w cieczach i gazach, podać przykłady praktycznego wykorzystania zjawiska konwekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować wielkości fizyczne opisujące te procesy, sporządzać i interpretować odpowiednie wykresy, opisać przemiany energii w tych zjawiskach, obliczać zmiany objętości ciał spowodowane zmianami temperatury omówić doświadczenia, pozwalające zbadać zjawisko przewodnictwa cieplnego ciał stałych, cieczy i gazów oraz sformułować wnioski wynikające z tych doświadczeń, wyjaśnić przyczyny różnic przewodnictwa cieplnego różnych substancji na podstawie teorii kinetyczno-molekularnej, wyjaśnić, na czym polega zjawisko konwekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązywać problemy dotyczące przejść fazowych, zdefiniować współczynniki rozszerzalności liniowej i objętościowej, podać związek między współczynnikami rozszerzalności liniowej i objętościowej ciała stałego, objaśnić analogie między przewodzeniem ciepła i prądu elektrycznego.

2. Pole elektryczne

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
Wzajemne oddziaływanie ciał naelektryzowanych. Prawo Coulomba Elektryzowanie ciał. Zasada zachowania ładunku	<ul style="list-style-type: none"> • opisać oddziaływanie ciał naelektryzowanych, • zapisać i objaśnić prawo Coulomba, • wypowiedzieć i objaśnić zasadę zachowania ładunku, • opisać i wyjaśnić sposoby elektryzowania ciał, posługując się zasadą zachowania ładunku.	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić pojęcie przenikalności elektrycznej ośrodka, • obliczać wartości sił Coulomba.	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania, stosując prawo Coulomba.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Natężenie pola elektrostatycznego</p> <p>Zasada superpozycji natężeń pól</p> <p>Praca w polu elektrostatycznym</p> <p>– Praca w polu elektrostatycznym jednorodnym.</p> <p>– Praca w centralnym polu elektrostatycznym</p> <p>Energia potencjalna cząstki naładowanej w polu elektrostatycznym</p> <p>Wzór ogólny na pracę w polu elektrostatycznym</p> <p>Naelektryzowany przewodnik</p> <p>Rozkład ładunku na powierzchni przewodnika</p> <p>Przewodnik w polu elektrostatycznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie wypowiedzieć definicję natężenia pola elektrostatycznego, • przedstawić graficznie pole jednorodne i centralne, • odpowiedzieć na pytanie: od czego zależy wartość natężenia centralnego pola elektrostatycznego w danym punkcie?, • potrafi zapisać i wyjaśnić wzór na energię potencjalną elektrostatyczną ładunku, • opisać rozkład ładunku wprowadzonego na przewodnik. 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządzić wykres $E(r)$, • korzystać z zasady superpozycji pól i opisać jakościowo pole wytworzone przez układ ładunków, • posługiwać się pojęciem dipola elektrycznego, • obliczyć pracę siły pola jednorodnego i centralnego przy przesuwaniu ładunku, • obliczyć energię potencjalną naładowanej cząstki w polu elektrostatycznym, • podać definicję elektronowolta, • sporządzać wykresy zależności $E(r)$ dla układu ładunków punktowych, • zapisać i wyjaśnić wzór ogólny na pracę wykonaną przy przesuwaniu ładunku przez siłę dowolnego pola elektrostatycznego, • opisać wpływ pola elektrycznego na rozmieszczenie ładunków na przewodniku • wyjaśnić działanie piorunochronu i klatki Faradaya. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć wartość natężenia pola elektrycznego w środku dipola, • opisać zachowanie dipola w zewnętrznym, jednorodnym polu elektrostatycznym, • wyprowadzić wzór na energię potencjalną ładunku w polu centralnym, • wyprowadzić wzór ogólny na pracę w polu elektrostatycznym, • rozwiązywać problemy, stosując ilościowy opis pola elektrostatycznego, • zaproponować doświadczenie sprawdzające rozkład ładunku na powierzchni przewodnika.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Pojemność elektryczna ciała przewodzącego. Kondensator</p> <p>Pojemność kondensatora płaskiego</p> <p>Energia naładowanego kondensatora</p> <p>Dielektryk w polu elektrostatycznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojemność przewodnika i jednostkę pojemności, • odpowiedzieć na pytanie: od czego zależy pojemność przewodnika?, • objaśnić pojęcie kondensatora, • odpowiedzieć na pytanie: od czego i jak zależy pojemność kondensatora płaskiego? 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić pojęcie stałej dielektrycznej, • wyjaśnić wpływ dielektryka na pojemność kondensatora, • objaśnić, od czego i jak zależy energia naładowanego kondensatora. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania dotyczące pojemności i energii kondensatora płaskiego, • opisać zjawiska zachodzące w dielektryku umieszczonym w polu elektrostatycznym.

3. Prąd stały

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Prąd elektryczny jako przepływ ładunku. Natężenie prądu</p> <p>Pierwsze prawo Kirchhoffa</p> <p>Prawo Ohma dla odcinka obwodu</p> <p>Od czego zależy opór przewodnika?</p> <p>Praca i moc prądu elektrycznego</p> <p>Łączenie szeregowo i równoległe odbiorników energii elektrycznej.</p> <p>Siła elektromotoryczna źródła energii elektrycznej</p> <p>Prawo Ohma dla obwodu</p> <p>Drugie prawo Kirchhoffa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować natężenie prądu i jego jednostkę, • podać treść pierwszego prawa Kirchhoffa i stosować je w zadaniach, • podać treść prawa Ohma i stosować je w zadaniach, • odpowiedzieć na pytanie: od czego zależy opór elektryczny przewodnika?, • opisać wpływ zmian temperatury na opór przewodnika, • obliczyć opór przewodnika, znając jego opór właściwy i wymiary geometryczne, • narysować schemat obwodu, w którym odbiorniki są połączone szeregowo lub równoległe, • obliczać opór zastępczy odbiorników połączonych szeregowo i równoległe, • posługiwać się pojęciami napięcia elektrycznego pracy i mocy prądu. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować opór elektryczny odcinka obwodu, • objaśnić mikroskopowy model przepływu prądu w metalach, • podać związki między napięciami, natężeniami i oporami dla układu odbiorników połączonych szeregowo i równoległe, • wyjaśnić pojęcie siły elektromotorycznej źródła energii elektrycznej i jego oporu wewnętrznego, • zapisać i objaśnić prawo Ohma dla całego obwodu, • narysować charakterystykę prądowo-napięciową przewodnika podlegającego prawu Ohma, • odpowiedzieć na pytanie: co wskazuje woltomierz dołączony do biegunów źródła siły elektromotorycznej?, • stosować do rozwiązywania zadań drugie prawo Kirchhoffa. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania związane z przepływem prądu stałego w zamkniętych obwodach, • opisać możliwości wykorzystania właściwości elektrycznych ciał, • przygotować prezentację na temat łączenia ogniw i • objaśnić związki pomiędzy $\mathcal{E}$, I, r dla układu ogniw o jednakowych siłach elektromotorycznych i oporach wewnętrznych połączonych szeregowo równoległe.

4. Pole magnetyczne

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Magnesy trwałe. Pole magnetyczne magnesu</p> <p>Działanie pola magnetycznego na cząstkę naładowaną</p> <p>Wektor indukcji magnetycznej</p> <p>Strumień wektora indukcji magnetycznej.</p> <p>Pole magnetyczne prostoliniowego przewodnika z prądem</p> <p>Pole magnetyczne zwojnicy</p> <p>Przewodnik z prądem w polu magnetycznym</p> <p>Ruch naładowanej cząstki w polu magnetycznym</p> <p>Budowa i zasada działania silnika elektrycznego</p> <p>Właściwości magnetyczne substancji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić graficznie pole magnetyczne magnesu trwałego, • opisać i przedstawić graficznie pole magnetyczne przewodnika prostoliniowego kołowej pętli i zwojnicy, • podać cechy wektora indukcji magnetycznej B i jej jednostkę, • opisać i wyjaśnić doświadczenie Oersteda, • podać cechy siły elektrodynamicznej, • podać cechy siły Lorentza, • stosować wzór na wartość siły Lorentza dla przypadku $B \perp v$, • stosować wzór na wartość siły elektrodynamicznej dla przypadku gdy $B \perp \Delta l$, • wyjaśnić pojęcie strumienia magnetycznego i podać jego jednostkę, • podać przykłady zastosowania ferromagnetyków. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować indukcję magnetyczną, • zdefiniować jednostkę indukcji magnetycznej, • określić wartość, kierunek i zwrot siły elektrodynamicznej i siły Lorentza w konkretnych przypadkach, • opisać ruch naładowanej cząstki w polu magnetycznym dla przypadku $B \perp v$, • zapisać i przedyskutować wzór na strumień wektora indukcji magnetycznej, • obliczać strumień magnetyczny • wyjaśnić zasadę działania silnika elektrycznego, • jakościowo opisać właściwości magnetyczne substancji. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedyskutować zależność wartości siły Lorentza od kąta między wektorami B i v, • przedyskutować zależność wartości siły elektrodynamicznej od kąta między wektorem B i przewodnikiem, • opisać oddziaływania wzajemne przewodników z prądem i podać definicję ampera, • przedyskutować ruch naładowanej cząstki w polu magnetycznym w zależności od kąta między wektorami B i v, <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zasadę działania i zastosowanie cyklotronu, • rozwiązywać problemy związane z oddziaływaniem pola magnetycznego na poruszającą się cząstkę naładowaną i przewodnik z prądem.
<p>Mikroskopowe oddziaływania elektromagnetyczne i ich efekty makroskopowe</p>		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić fakt występowania sił sprężystości, sił starcia oraz sił hamujących ruch ciał stałych w cieczach oddziaływaniami elektromagnetycznymi między cząsteczkami ciał. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego efekty sprężyste występują tylko dla ciał stałych.

5. Indukcja elektromagnetyczna

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Zjawisko indukcji elektromagnetycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prąd indukcyjny – Siła elektromotoryczna indukcji – Reguła Lenza <p>Zjawisko samoindukcji</p> <p>Generator prądu przemiennego.</p> <p>Właściwości prądu przemiennego</p> <p>Budowa i zasada działania transformatora</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić, na czym polega zjawisko indukcji elektromagnetycznej i podać warunki jego występowania, • podać przykładowe sposoby wzbudzenia prądu indukcyjnego, • stosować regułę Lenza, • odpowiedzieć na pytanie: od czego zależy siła elektromotoryczna indukcji?, • poprawnie interpretować prawo Faraday'a indukcji elektromagnetycznej, • objaśnić, na czym polega zjawisko samoindukcji i podać warunki jego występowania, • odpowiedzieć na pytanie: od czego zależy współczynnik samoindukcji zwojnicy? • podać jednostkę indukcyjności, • wymienić wielkości opisujące prąd przemienny. • obliczać moc urządzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego między końcami przewodnika poruszającego się w polu magnetycznym prostopadle do linii pola powstaje napięcie, • sporządzać wykresy $\Phi(t)$ i $\varepsilon(t)$, • poprawnie interpretować wyrażenie na siłę elektromotoryczną indukcji i samoindukcji, • objaśnić zasadę działania prądnicy prądu przemiennego, • posługiwać się wielkościami opisującymi prąd przemienny, • obliczać pracę i moc prądu przemiennego, • wyjaśnić pojęcie ciepła Joule'a • objaśnić zasadę działania transformatora, • podać przykłady zastosowania transformatora. • obliczać chwilową moc urządzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzić wzór na napięcie powstające między końcami przewodnika poruszającego się w polu magnetycznym prostopadle do linii pola, • wyprowadzić wzór na ε dla prądnicy prądu przemiennego, • wyjaśnić, dlaczego przesyłane energii elektrycznej wiąże się z jej stratami, • przygotować prezentację na temat przesyłania energii elektrycznej na duże odległości.

6. Optyka

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
Zjawiska odbicia i załamania światła Całkowite wewnętrzne odbicie	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić, na czym polega zjawisko odbicia światła, • sformułować i stosować prawo odbicia, • wyjaśnić zjawisko rozpraszania, • opisać zjawisko załamania światła, • zapisać i objaśnić prawo załamania światła i zdefiniować bezwzględny współczynnik załamania, • objaśnić na czym polega zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia, • wymienić warunki, w których zachodzi całkowite wewnętrzne odbicie.	<ul style="list-style-type: none"> • zapisać i objaśnić związek względnego współczynnika załamania światła na granicy dwóch ośrodków z bezwzględnymi współczynnikami załamania tych ośrodków, • zdefiniować kąt graniczny, • wymienić przykłady praktycznego wykorzystania zjawiska całkowitego wewnętrznego odbicia.	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przykłady zastosowania płytki równoległosciennej, • podać możliwości praktycznego wykorzystania zjawiska odchylenia światła w wyniku przejścia pryzmat.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Zwierciadła płaskie i kuliste Płytką równoległościenna i pryzmat Soczewki. Obrazy otrzymywane w soczewkach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy obrazu otrzymanego w zwierciadle płaskim, • omówić podział zwierciadeł kulistych na wklęsłe i wypukłe, • objaśnić pojęcia: ognisko, ogniskowa, promień krzywizny, oś optyczna, • opisać rodzaje soczewek, • objaśnić pojęcia: ognisko, ogniskowa, promień krzywizny, oś optyczna, • objaśnić pojęcie zdolności skupiającej soczewki, • obliczać zdolność skupiającą soczewki. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać przejście światła przez płytkę równoległościenną, korzystając z prawa załamania, • opisać przejście światła przez pryzmat, korzystając z prawa załamania. • wykonać konstrukcję obrazu w zwierciadle płaskim, • zapisać równanie zwierciadła i prawidłowo z niego korzystać, • zapisać i objaśnić wzór na powiększenie obrazu, • wykonać konstrukcje obrazów w zwierciadłach kulistych i wymienić ich cechy. • zapisać wzór informujący od czego zależy ogniskowa soczewki i poprawnie go zinterpretować, • obliczać zdolność skupiającą układów cienkich, stykających się soczewek, • sporządzać konstrukcje obrazów w soczewkach i wymienić cechy obrazu w każdym przypadku, • zapisać i zinterpretować równanie soczewki, • objaśnić działanie oka jako przyrządu optycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • narysować wykres funkcji $y(x)$ dla zwierciadła wklęsłego i podać interpretację tego wykresu, • wymienić i omówić praktyczne zastosowania zwierciadeł, • objaśnić zasadę działania lupy, • korzystać z równania soczewki do rozwiązywania problemów, • rozwiązywać problemy jakościowe i ilościowe, związane z praktycznym wykorzystywaniem soczewek, • przygotować prezentację na jeden z tematów: <ul style="list-style-type: none"> – wady wzroku i sposoby ich korygowania, – zastosowania soczewek i ich układów w przyrządach optycznych – budowa i zasada działania mikroskopu optycznego.

7. Korpuskularno-falowa natura promieniowania elektromagnetycznego i materii

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Fale elektromagnetyczne</p> <p>Światło jako fala elektromagnetyczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomiar wartości prędkości światła – zjawisko rozszczepienia światła – doświadczenie Younga – dyfrakcja i interferencja światła. Siatka dyfrakcyjna – polaryzacja światła 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić widmo fal elektromagnetycznych, • podać źródła fal z poszczególnych zakresów długości omówić ich zastosowania, • opisać jedną z metod pomiaru wartości prędkości światła, • opisać zjawisko rozszczepienia światła, • opisać zjawiska dyfrakcji i interferencji światła, • opisać siatkę dyfrakcyjną i posługiwać się pojęciem stałej siatki, • podać przykłady praktycznego wykorzystywania zjawiska polaryzacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić zjawisko rozszczepienia światła, • wyjaśnić, na czym polegają zjawiska dyfrakcji i interferencji światła, • posługiwać się pojęciem spójności fal, • porównać obrazy otrzymane na ekranie po przejściu przez siatkę dyfrakcyjną światła monochromatycznego i białego, • zapisać wzór wyrażający zależność położenia prążka n-tego rzędu od długości fali i odległości między szczelinami i poprawnie go zinterpretować • objaśnić zjawisko polaryzacji światła (jakościowo), • wymienić sposoby polaryzowania światła. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać problemy z zastosowaniem zależności $d \sin \alpha = n \lambda$. • posługiwać się pojęciem kąta Brewstera.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
Zjawisko fotoelektryczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega zjawisko fotoelektryczne, • posługiwać się pojęciem pracy wyjścia elektronu z metalu, • sformułować warunek zajścia efektu fotoelektrycznego dla metalu o pracy wyjścia W, • podać przykłady zastosowania fotokomórki, • zapisać i zinterpretować wzór na energię kwantu. 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedzieć na pytania: <ul style="list-style-type: none"> – od czego zależy energia kinetyczna fotoelektronów, – od czego zależy liczba fotoelektronów wybitych z metalu w jednostce czasu, • wyjaśnić zjawisko fotoelektryczne na podstawie kwantowego modelu światła, • napisać i objaśnić wzór na energię kinetyczną fotoelektronów, • narysować i objaśnić wykres zależności energii kinetycznej fotoelektronów od częstotliwości (dla kilku metali). 	<ul style="list-style-type: none"> • narysować i omówić charakterystykę prądowo- napięciową fotokomórki, • omówić doświadczenia dotyczące badania efektu fotoelektryczny i wynikające z nich wnioski, • rozwiązywać zadania dotyczące zjawiska fotoelektrycznego, • przygotować prezentację • „Narodziny fizyki kwantowej”.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>Promieniowanie ciał. Widma Model Bohra atomu wodoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnić widmo ciągłe i widmo liniowe • rozróżnić widmo emisyjne i absorpcyjne • opisać widmo promieniowania ciał stałych i cieczy • opisać widma gazów jednoatomowych i par pierwiastków. • opisać szczegółowo widmo atomu wodoru • objaśnić wzór Balmera • opisać metodę analizy widmowej • podać przykłady zastosowania analizy widmowej • wyjaśnić różnice między widmem emisyjnym i absorpcyjnym • posługiwać się pojęciem atomu w stanie podstawowym i wzbudzonym, • wyjaśnić, jak powstają linie Fraunhofera w widmie słonecznym, • wyjaśnić, co to znaczy że promienie orbit i energia elektronu w atomie wodoru są skwantowane. 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować i zapisać postulaty Bohra, • obliczyć całkowitą energię elektronu w atomie wodoru, • wyjaśnić, jak powstają serie widmowe, korzystając z modelu Bohra atomu wodoru, • zamienić energię wyrażoną w dżulach na energię wyrażoną w elektronowoltach, • obliczyć długości i częstotliwości fal odpowiadających liniom widzialnej części widma atomu wodoru, • objaśnić uogólniony wzór Balmera, • opisać różnice między światłem laserowym a światłem wysyłanym przez inne źródła, • wymienić zastosowania lasera. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazać zgodność wzoru Balmera z modelem Bohra budowy atomu wodoru, • wyjaśnić, dlaczego nie można wytłumaczyć powstawania liniowego widma atomu wodoru na gruncie fizyki klasycznej, • wyjaśnić, dlaczego model Bohra atomu wodoru był modelem „rewolucyjnym”, • wyjaśnić, dlaczego model Bohra jest do dziś wykorzystywany do intuicyjnego wyjaśniania niektórych wyników doświadczalnych, • wyjaśnić, co to znaczy ,że światło ma naturę dualną.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
Promieniowanie rentgenowskie	<ul style="list-style-type: none"> • opisać właściwości promieni X, • wymienić przykłady zastosowania promieniowania rentgenowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać widmo promieniowania rentgenowskiego, • wyjaśnić sposób powstawania promieniowania o widmie ciągłym (promieniowania hamowania), • wyjaśnić sposób powstawania promieniowania o widmie liniowym (promieniowania charakterystycznego). 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak powstaje krótkofalowa granica widma promieniowania hamowania $\lambda_{\min}$, • wyprowadzić wzór na $\lambda_{\min}$, • omówić zjawisko dyfrakcji promieni X na kryształach, • omówić zjawisko Comptona, • wyjaśnić, co to znaczy, że promieniowanie rentgenowskie ma naturę dualną.

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
Fale materii	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić wzór na długość fali de Broglie'a. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać treść hipotezy de Broglie'a, • zapisać i zinterpretować wzór na długość fali de Broglie'a, • obliczyć długość fali de Broglie'a dla elektronu o podanej energii kinetycznej, • wyjaśnić, dlaczego nie obserwuje się fal materii dla obiektów makroskopowych, • oszacować długość fal materii dla obiektów mikroskopowych i makroskopowych, • wyjaśnić, dlaczego właściwości falowe obiektów mikroskopowych (cząstek) mogą być zaobserwowane w eksperymentach, a nie obserwuje się właściwości falowych obiektów makroskopowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wyniki doświadczenia Davissona i Germera (rozpraszanie elektronów na kryształach), • przedstawić problem interpretacji fal materii, • omówić zastosowanie falowych właściwości cząstek (badanie kryształów, mikroskop elektronowy), • przygotować prezentację na temat: <ul style="list-style-type: none"> – interferencja fal materii na dwóch szczelinach. – interferencja pojedynczych elektronów (np. korzystając z animacji i symulacji zamieszczonych w multimedialnej obudowie podręcznika), • przygotować prezentację pt. „Dualizm kwantowo-falowy w przyrodzie”.

8. Modele przewodnictwa. Przewodniki, półprzewodniki, izolatory i ich zastosowania

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
Przewodniki, półprzewodniki, izolatory i ich zastosowania	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykład przewodnika, półprzewodnika i izolatora, • omówić zależność właściwości elektrycznych substancji od obecności elektronów swobodnych, • omówić podział ciał na przewodniki, izolatory i półprzewodniki ze względu na zależność ich oporu właściwego od temperatury, • używać pojęć: pasmo dozwolone, pasmo zabronione, pasmo podstawowe (walencyjne), pasmo przewodnictwa, • rozróżnić przewodnik, półprzewodnik i izolator na podstawie przedstawionego graficznie układu pasm energetycznych, • podać przykład zastosowania półprzewodników. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić pasmowy model przewodnictwa ciała stałego, • opisać mechanizm przewodnictwa przewodników, półprzewodników i izolatorów, posługując się pasmowym modelem przewodnictwa, • wyjaśnić, dlaczego opór półprzewodników maleje ze wzrostem temperatury, • wyjaśnić, dlaczego domieszkuje się półprzewodniki, • opisać półprzewodniki typu n i p, • omówić zjawiska występujące na złączu n-p, • omówić działanie diody prostowniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat zastosowań półprzewodników.

Doświadczenia

Temat lekcji	Na ocenę dopuszczającą lub dostateczną uczeń potrafi:	Na ocenę dobrą uczeń potrafi:	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi:
<p>1. Wyznaczanie ciepła właściwego cieczy lub ciała stałego</p> <p>2. Badanie kształtu linii pola elektrycznego</p> <p>3. Badanie kształtu linii pola magnetycznego</p> <p>4. Wyznaczanie współczynnika załamania światła</p> <p>5. Wyznaczanie powiększenia obrazu otrzymanego za pomocą soczewki</p> <p>6. Znajdowanie charakterystyk prądowo-napięciowych opornika, żarówki i diody półprzewodnikowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytywać wskazania przyrządów pomiarowych, dokładność przyrządu • przygotować zestaw doświadczalny wg instrukcji, • wykonać samodzielnie kolejne czynności, • sporządzić tabelę wyników pomiaru, • obliczyć wartości średnie wielkości mierzonych, • porządzić odpowiedni układ współrzędnych (podpisać i wyskalować osie, zaznaczyć jednostki wielkości fizycznych), • zaznaczyć w układzie współrzędnych punkty wraz z niepewnościami, • zapisać wynik pomiaru w postaci $x \pm \Delta x$. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć niepewność względną pomiaru, • oszacować niepewność pomiaru pośredniego metodą najmniej korzystnego przypadku, • przedstawić graficznie wyniki pomiarów wraz z niepewnościami, • dopasować graficznie prostą do punktów pomiarowych i ocenić trafność tego postępowania, • odczytać z dopasowanego graficznie wykresu współczynnik kierunkowy prostej, • podać przyczyny ewentualnych błędów systematycznych, • zaproponować sposób postępowania pozwalający uniknąć błędów systematycznych, • oszacować wielkość błędów systematycznych, • ocenić krytycznie, czy otrzymany wynik doświadczenia jest realny, • samodzielnie sformułować wnioski wynikające z doświadczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować prostą do wyników pomiarów, • obliczyć współczynnik kierunkowy prostej dopasowanej do punktów pomiarowych, • obliczyć odchylenie standardowe pojedynczego pomiaru, • obliczyć odchylenie standardowe średniej dla każdej serii pomiarów, • podać wynik pomiaru w postaci $x \pm \Delta x$, • ocenić, czy niepewność pomiaru jest niepewnością systematyczną, • samodzielnie zaproponować metodę wyznaczenia wielkości fizycznej.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie kryteria do otrzymania oceny bardzo dobrej i ponadto:

- a) posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,
- b) potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych (nietypowych),
- c) dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk,
- d) umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy.

Opracowano na podstawie planu wynikowego Wydawnictwa ZamKor.